

Datum

2020-01-24

Vår referens

Johanna Olsson

Utredningssekreterare

johanna.olsson8@malmö.se

Tjänsteskrivelse**Remiss från Utbildningsdepartementet - För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering - Modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål
GYVF-2019-5296****Sammanfattning**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har fått i uppdrag att yttra sig över remiss från Utbildningsdepartementet - *För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering – modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål*. Utredningens uppdrag och de förslag som utredningen lämnar, avgränsas till grundskolan och motsvarande skolformer (grundsärskolan, sameskolan och specialskolan). Utredningen lämnar dock i konsekvensbeskrivningen vissa förslag och bedömningar som berör gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

Nämnden ställer sig positiv till elevers förstärkta rätt till modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål. Nämnden anser dock att det vore önskvärt med en djupgående beskrivning och analys av modersmålsämnets ställning i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan då skolformerna berörs av förslag och bedömningar som lämnas i utredningen.

Förslag till beslut

1. Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande och överlämnar detsamma till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

- Remiss angående Remiss från Utbildningsdepartementet - För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering - Modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål
- Remiss från Utbildningsdepartementet - För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering - Modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål (SOU 2019:18)
- För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering - Modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål (SOU 2019:18)
- G-Tjänsteskrivelse GVN 2020-01-31 yttrande över remiss från Utbildningsdepartementet - för flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering
- Förslag till yttrande över remiss från Utbildningsdepartementet - för flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering

Beslutsplanering

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott 2020-01-22

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2020-01-31

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Bakgrund

I direktivet har två konkreta uppdrag givits att utreda – *modersmålsundervisning* och *studiehandledning på modersmål*. Utredningen har inom ramen för undervisning i modersmål och studiehandledning på modersmål tagit fram ett antal förslag som syftar till att förbättra elevernas studieresultat. Utredningens uppdrag och de förslag som utredningen lämnar, avgränsas till grundskolan och motsvarande skolformer (grundskolan, sameskolan och specialskolan). I direktivet framgår det att om utredaren finner att förslagen även kan vara relevanta för gymnasieskolan och gymnasiesärskolan är det oförhindrat att analysera och lämna förslag även för dessa skolformer. Utredarens bedömning är att en ordentlig och djupgående beskrivning samt analys av modersmålsundervisningen i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan inte varit möjlig inom ramen för uppdraget. Däremot lämnar utredaren i konsekvens av vissa förslag och bedömningar i kapitel 10 även förslag och bedömningar som berör gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. I utredningen framgår det att de förslag som särskilt berör gymnasieskolan och gymnasiesärskolan är: *10.1.2 huvudmannens skyldighet att anordna undervisning i ämnet modersmål ska inte vara begränsad till sju läsår* samt *10.1.5 elever ska kunna få modersmålsundervisning i mer än ett språk*.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens synpunkter

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden ställer sig positiv till elevers förstärka rätt gällande modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål. Forskning visar att modersmålsundervisning ökar elevers måluppfyllelse och bidrar till att fler grundskolelever når målen för gymnasieskolan. Nämnden vill dock framföra att det vore önskvärt med en djupgående beskrivning och analys av modersmålsämnet i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan då skolformerna berörs av några av de förslag och bedömningar som lämnas i utredningen.

Nämnden tillstyrker i huvudsak förslaget om att ämnet modersmål inte ska begränsas till sju års tid och att 4. kap 18 § gymnasieförordningen därmed upphör. Enligt information från Specialpedagogiska skolmyndigheten och Skolverket visar forskning att ett välutvecklat modersmål ger bra förutsättningar för inläring av svenska, andra språk och övriga ämnen. Forskning visar även att modersmålsundervisning ökar elevers djup och bredd i svenska språket samt att tvåspråkiga barn löser problem bättre och tänker mer kreativt. Modersmål stärker och utvecklar elevens identitet och bidrar till trygghet, vilket ökar förutsättningarna för goda skolresultat.

Nämnden ställer sig även bakom förslaget om att elever ska kunna erbjudas modersmålsundervisning i mer än ett språk under förutsättning att det är fördelaktigt för eleven och arrangeras på ett sätt så att det inte blir för tidskrävande. Att ha kunskaper i flera språk kan enligt Skolverket ge nya perspektiv på omvärlden, ökade möjligheter till kontakter och större förståelse för olika sätt att leva. Skolverket lyfter också fram att kunskaper i flera språk ökar individens möjligheter att ingå i olika sociala och kulturella sammanhang samt att delta i

internationellt studie- och arbetsliv. Flerspråkighet är därmed till nytta såväl för den enskilde eleven som för samhället i stort. Malmö stad präglas av en stor kulturell mångfald där många barn växer upp i miljöer där de har förutsättningar att utveckla mer än ett modersmål förutom svenskan. Att begränsa undervisningen i modersmålet till endast ett språk i de fall där eleven har mer än ett modersmål i hemmet utöver svenskan är att inte dra nytta av de språkliga resurser dessa elevers familjesituation präglas av.

Vidare ser nämnden positivt på utredningens förslag om att Skolverket bör ges i uppdrag att ta fram ett ramverk för hur bedömningen av en elevs grundläggande kunskaper i ett modersmål kan göras. Ett nationellt ramverk skulle möjliggöra en mer rättvis och transparent bedömning av elevers kunskaper i sitt modersmål. Ett tydligt ramverk skulle även underlätta för lärare och elever att identifiera vilken kunskapsnivå eleven befinner sig på och på så sätt bidra till ökad progressionstakt.

Vad gäller grundskolelever som kommer till Sverige utan vårdnadshavare instämmer nämnden i att det är angeläget att dessa elever får rätt till undervisning i ämnet modersmål. Enligt Myndigheten för skolutveckling finns positiva samband mellan undervisningen i modersmål och elevers måluppfyllelse. En av myndighetens rapporter visar att sent anlända elever som läst, tillgodogjort sig och fått minst ett godkänt betyg i modersmålsundervisningen i högre utsträckning uppnår behörighet till gymnasieskolan, jämfört med elever som inte erbjudits modersmålsundervisning. Nämnden ser även positivt på att nyanlända elever som tas emot i grundskola, grundsärskola, specialskola och sameskola ska få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbarligen obehövligt. I Skolverkets forskningsöversikt *Greppa språket! Ämnesdidaktiska perspektiv på flerspråkighet (2012)* konstateras att man lär sig bäst på ett språk som man förstår. Så länge de flerspråkiga eleverna inte behärskar undervisningsspråket fullt ut kommer de att ha sämre förutsättningar än de elever som har sitt modersmål som undervisningsspråk. Forskare rekommenderar därför att flerspråkiga elever ska få möjlighet att i skolarbetet, parallellt med undervisningsspråket, fortsätta att utveckla och använda det språk de kan bäst.

Ansvariga

Lars Rehnberg Förvaltningschef